

Sygn. akt III PK 39/16

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa R. J.

przeciwko E. Spółce Akcyjnej w S.

o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 października 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S.

z dnia 9 października 2015 r., sygn. akt VI Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 9 października 2015 r. oddalił apelację pozwanej E. Spółki Akcyjnej w S. od wyroku Sądu Rejonowego w S. z dnia 23 grudnia 2014 r., mocą którego zasądzono od pozwanej na rzecz powoda R. J. tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych kwotę 46.218 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty (pkt I), nakazano ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w S. kwotę 3.717,68 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych (pkt II) i wyrokowi w pkt I nadano rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 5.500 zł (pkt III).

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną pozwanej. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego: 1/ art. 151 § 1 k.p.; 2/ art. 151⁴ § 1 k.p.; 3/ art. 6 k.c. Ponadto skargę kasacyjną oparto na podstawie

naruszenia przepisów postępowania – 1/ art. 233 § 1 k.p.c.; 2/ art. 386 § 1 k.p.c.; 3/ art. 385 k.p.c. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Rejonowego, zniesienie postępowania w obu instancjach i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w S. do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano występowanie potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości: art. 151 § 1 k.p., w zakresie ustalenia, czy pracownikowi należne jest wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych, w sytuacji gdy pracodawca nigdy nie zlecił powodowi pracy ponad obowiązujące go normy czasu pracy; art. 151⁴ § 1 k.p., w zakresie ustalenia, czy pracownikowi należne jest wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych, w sytuacji gdy powód wykonywał w imieniu pracodawcy czynności zarządzające i kierownicze wyodrębnionej komórki organizacyjnej zakładu pracy. Ponadto, w ocenie skarżącej, w sprawie występują istotne zagadnienia prawne sformułowane następująco: 1/ czy pracownik może żądać wynagrodzenia/odszkodowania za pracę w godzinach nadliczbowych w sytuacji, gdy nigdy nie otrzymał od pracodawcy polecenia pracy w godzinach nadliczbowych, a o pracy takiej zdecydował samodzielnie bez wiedzy pracodawcy?; 2/ czy uznając, że pracownik był uprawniony do samodzielnej organizacji swojego czasu pracy w ramach obowiązków kierowniczych, przysługuje mu prawo do wynagrodzenia/odszkodowania za pracę w godzinach nadliczbowych ?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn

kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Odnosnie występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju juretryki i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147; z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011; z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Natomiast co się tyczy tej przesłanki przesądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sadu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4 poz.43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, iż budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sady powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżąca nie wykazała istnienia powołanych w skardze kasacyjnej przesłanek przesądu.

Sformułowane przez skarżącą zagadnienia prawne i sugerowana potrzeba wykładni przepisów dotyczą dwóch kwestii, a mianowicie prawa pracownika do wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych w rozumieniu art. 151 § 1 k.p.

w sytuacji, gdy praca taka nie była zlecona przez pracodawcę, lecz została podjęta samodzielnie przez pracownika oraz czy w świetle art. 151⁴ § 1 k.p. wynagrodzenie takie przysługuje pracownikowi wykonującemu w imieniu pracodawcy czynności zarządzające i kierownicze wyodrębnionej komórki organizacyjnej zakładu pracy, uprawnionemu do samodzielnej organizacji swojego czasu pracy. Problematyka organizacji czasu pracy i związanych z tym uprawnień pracowników zatrudnionych w charakterze kierowników wyodrębnionych komórek organizacyjnych pracodawcy do wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych wielokrotnie był przedmiotem analizy Sądu Najwyższego, który prezentuje pogląd, zgodnie z którym prawo do spornego wynagrodzenia przysługuje także pracownikom zajmującym wspomniane stanowiska kierownicze, jeśli na skutek wadliwej organizacji czasu pracy są oni zmuszani do stałego przekraczania obowiązujących norm czasu pracy (por. przytoczone w motywach zaskarżonego orzeczenia wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2004 r., III PK 22/04, OSNP 2005 nr 5, poz. 65; z dnia 14 grudnia 2004 r., II PK 106/04, OSNP 2005 nr 15, poz. 221 i z dnia 6 kwietnia 2011 r., II PK 254/10, LEX nr 949026). Z dokonanych zaś przez Sąd Rejonowy i podzielonych przez Sąd Okręgowy ustaleń wynika, że w ramach realizacji zawartych przez pozwanego pracodawcę kontraktów, na kierowanej przez powoda budowie roboty wykonywane były codziennie w dni powszednie przez minimum 10 godzin, a powód będąc zobowiązany do ich nadzorowania nie miał możliwości innego zorganizowania swojego czasu pracy tak, by nie przekraczać dobowych norm. Stawiając tezę o występowaniu w sprawie istotnych zagadnień prawnych i istnieniu potrzeby wykładni powołanych przepisów prawa skarżąca abstrahuje od powyższych ustaleń. Tymczasem kwestie dotyczące ustalonych faktów nie stanowią przedmiotu kontroli kasacyjnej, w związku z czym opartemu na tej podstawie wnioskowi o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania towarzyszą niedopuszczalne motywy (art. 398³ § 3 oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c.; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574, czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2014 r., V CSK 140/13, LEX nr 1458681).

Konkludując: wobec niewykazania istnienia wskazanych w skardze kasacyjnej przesłanek przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.